

УДК 372.881.161.1

ВИКОРИСТАННЯ БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Приходько А.М. (Харків)

У статті з'ясовано дидактичні властивості блог-технології, методичні завдання навчального інтернет-блога, подані методичні рекомендації щодо використання навчального інтернет-блога у процесі викладання російської мови як іноземної.

Ключові слова: блог-технологія, російська мова як іноземна, навчальний інтернет-блог.

Приходько А.М. Использование блог-технологии в процессе преподавания русского языка как иностранного. В статье определены дидактические свойства блог-технологии, методические задачи учебного интернет-блога, поданы методические рекомендации относительно использования учебного интернет-блога в процессе преподавания русского языка как иностранного.

Ключевые слова: блог-технология, русский язык как иностранный, учебный интернет-блог.

Prikhodko A.M. The Use of Blog-Technology in Teaching Russian as a Foreign Language. The didactic features of blog-technology have been analyzed; methodical tasks of the on-line blog have been examined; methodical recommendations concerning the use of the on-line blog in the process of teaching Russian as a foreign language have been given in the article.

Key words: blog-technology, Russian as a foreign language, educational on-line blog.

Постановка проблеми. Україна початку XXI століття перебуває на етапі трансформації суспільного розвитку й радикальних перетворень у сфері освіти, що пов'язано з інтеграцією в європейське освітнє середовище. У зв'язку з цим постає проблема оновлення змісту та підвищення якості навчання студентів-іноземців у вищих навчальних закладах в умовах реформування освіти.

Мовна підготовка іноземних громадян забезпечує їхні комунікативні потреби у різних сферах спілкування: науковій (для отримання конкурентоспроможної підготовки за обраним фахом), суспільно-політичній і соціально-культурній (для належної адаптації та повноцінного орієнтування в новому соціально-культурному середовищі, особистісного культурного розвитку), побутовій (для задоволення потреб повсякденного життя), а також для виховання гармонійної особистості, що здатна до міжкультурного діалогу. Тому для кожного іноземного студента, який бажає отримати вищу освіту в Україні, найбільш актуальним є завдання вивчення російської мови у зручний для кожного студента спосіб та з мінімальними витратами часу та сил.

Пошук оптимального шляху вирішення зазначених проблем висуває на перші позиції ідею про доцільність та ефективність використання таких педагогічних технологій, які б сприяли прискореному засвоєнню мовних та мовленнєвих одиниць, зниженню мовного бар'єру.

Саме цими міркуваннями зумовлюється актуальність використання новітніх педагогічних технологій у процесі викладання російської мови як іноземної.

Використання ефективних педагогічних технологій є актуальним питанням у методиці викладання російської мови як іноземної протягом останніх десятиліть. Проте з кожним роком ця проблема набуває нового звучання, що викликано стрімким входженням у наше життя нових інформаційно-комунікативних технологій. На даний момент розвитку методики викладання іноземної мови багато говориться про використання у процесі навчання інтернет-технологій, зокрема використання блог-технологій з метою оптимізації та інтенсифікації навчального процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове обґрунтування теорії навчання засобами блог-технології закладено в роботах L.K. Bach, J. Bloch, R. Blood, C. Campbell, C. Lowe, T. Williams, W. Richardson.

У науковій літературі існує декілька робіт, присвячених використанню блог-технології у процесі вивчення іноземної мови. Так, А.В. Філатова дослідила дидактичні властивості й функції блог-технології, а також методичний потенціал блога викладача та особистих блогів студентів у вивченні іноземної мови (на матеріалі країнознавства) [9]. П.В. Сисоєв и М.Н. Євстигнєєв [8: 18] запропонували загальний алгоритм розвитку умінь письма учнів, які навчаються за допомогою блог-технології. Т.Ю. Павельєва розробила технології розвитку умінь брати участь в інтернет-дискусії та умінь написання творчих робіт студентів-нефілологів на основі блог-технології [10].

Але питання використання можливостей блог-технології у процесі викладання російської мови як іноземної залишилося недостатньо висвітленим у сучасній педагогічній літературі.

Мета статті – визначити особливості використання блог-технології у процесі викладання російської мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. В педагогічній науці блог-технологія – це одна із технологій Веб 2.0, яка дозволяє будь-якому користувачеві мережі Інтернет створити персональну сторінку, блог (з англ. blog чи weblog) у вигляді щоденника чи журналу [8: 12].

На думку А.В. Філатової, найбільш повному вирішенню проблеми оптимізації організації навчальної діяльності у вивченні іноземної мови сприяють блог-технології, зважаючи на такі їхні дидактичні властивості, як простота використання, ефективність організації інформаційного простору, інтерактивність та мультимедійність [9: 95].

Науковці П.В. Сисоєв та М.Н. Євстигнєєв зазначають, що блог-технології притаманні також такі дидактичні властивості:

- публічність (блоги доступні всім учасникам проекту, які перебувають на відстані один від одного);
- лінійність (зміни та доповнення розміщуються у хронологічному порядку);
- авторство та модерація (блогам притаманне одноосібне авторство, модерація блога здійснюється його автором) [8: 17].

У ході теоретичного аналізу останніх досліджень з'ясовано [7–10], що залежно від мети навчання і розвитку конкретних мовленнєвих умінь учнів блоги поділяються на три види: блог учителя,

особисті блоги учнів та блог навчальної групи. Проте у навчанні іноземної мови частіше використовується навчальний інтернет-блог, створений із метою вирішення цілого ряду методичних завдань, серед яких:

- формування аудитивних навичок та умінь,
- розширення та збагачення лексичного словника,
- формування та удосконалення граматичних навичок,
- розвиток умінь читання, говоріння та письма.

Л.К. Раїцька зазначає, що використання блогів у навчальному процесі повинно мати чітке методичне обґрунтування. В іншому разі робота у блогах матиме хаотичний характер і навряд чи сприятиме досягненню поставлених цілей [7: 67].

Практичне застосування блог-технології у роботі з іноземними студентами дає можливість стверджувати, що процес створення навчального інтернет-блога для студентів-іноземців має свої певні специфічні особливості (приклад навчального інтернет-блога для туркменських студентів: <http://rusdiliukraina.blogspot.com/>), які зумовлені комунікативними потребами учнів у різних сферах спілкування, проте не виключає загальних принципів побудови лінгвістичного блога.

Так, на сторінки блога для студентів-іноземців можна інтегрувати різні зовнішні додатки – флеш-роліки, стрічки новин, чат, гаджети. Колекції гаджетів представлені у мережі досить широко, і можна підібрати такі, які будуть корисні і викладачеві, і студентам (“Проверка слова” на “Gramota.ru”, “Календарь праздников”, “Афоризм дня”, “Полезные ссылки” и т.п.).

Розміщені на блозі навчальні флеш-роліки допоможуть іноземному студентові краще засвоїти граматичний матеріал, оскільки при сприйманні нової інформації у студента будуть задіяні різні канали сприйняття інформації. Флеш-роліки, відео, аудіофайли можна повторно переглядати з метою заучування та повторення інформації у зручний для себе час.

Чат блога надасть можливість студентові й у позааудиторний час спілкуватися з викладачем російської мови, який на першому етапі вивчення російської мови стає для іноземця єдиним провідником і посередником під час адаптації в іншомовному соціокультурному оточенні.

З метою забезпечення комунікативних потреб іноземних студентів у різних сферах спілкування викладач російської мови як іноземної може розміщувати на блозі таку інформацію:

- програму курсу (на тиждень, місяць, семестр);
- домашні завдання;
- матеріал, що пройшли студенти на конкретному занятті;
- рекомендовані джерела для додаткового вивчення (читання та аудіювання);
- посилання на інформаційно-довідкові інтернет-ресурси (країнознавча інформація, онлайн-словники, перекладач-Google та ін.);
- посилання на навчальні інтернет-ресурси (вебквести, факультативні дистанційні курси тощо);
- посилання на мережеві тести для факультативної самостійної роботи (наприклад, після вивчення конкретної граматичної теми студенти можуть перевірити себе, пройшовши тест онлайн). Це можуть бути і додаткові інтерактивні вправи, наприклад, створені за допомогою спеціальної програми Hot Potatoes (<http://hotpot.uvic.ca/>).

У процесі упровадження блогів у навчальний процес обов'язковими є зворотний зв'язок й аналіз результатів. Викладач регулярно й обов'язково наприкінці курсу має провести серед студентів опитування за результатами й враженнями від використання блога. Рекомендується запропонувати анкету, котра складається з двох частин, з питаннями й запропонованими варіантами відповідей у першій частині й вільному вираженні думки в другій. Також про популярність блогу серед учнів свідчатиме гаджет "Статистика відвідування блога".

Безумовним, на наш погляд, є те, що використання блог-технології на заняттях російської мови як іноземної посилюватиме інтерес до процесу навчання, дозволить здійснювати не тільки навчальну, а й реальну комунікацію. Мотивація учнів при використанні навчального блога обумовлена не тільки технологічними можливостями, але й тим, що студенти самі керуватимуть процесом свого навчання, активно шукаючи потрібну для них інформацію та отримуючи коментарі від викладача.

Висновки. Розглядаючи особливості використання блог-технології у процесі вивчення російської мови як іноземної, ми дійшли висновку, що з метою забезпечення комунікативних потреб іноземних студентів у різних сферах спілкування доцільніше використовувати навчальний інтернет-блог, структура якого дещо відрізняється від традиційного лінгвістичного блогу, проте сприяє інтенсифікації та оптимізації навчального процесу.

Виявлення особливостей використання блог-технологій у процесі вивчення російської мови як іноземної має перспективи в напрямі дослідження особливостей використання інших Інтернет-технологій, зокрема, підкастів, вікі, електронної пошти, форумів, чатів тощо під час формування комунікативно-мовленнєвої компетентності іноземних студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Астахова Е.В. Использование блогосферы для повышения уровня информационной культуры субъектов образовательного процесса в вузе / Е.В. Астахова // Проблемы педагогической инноватики в профессиональной школе : материалы Всерос. заоч. науч.-практ. конф. – Барнаул : АлтГТУ, 2010. – С. 26–29.
2. Ажель Ю.П. Использование технологий ВЕБ 2.0 в преподавании иностранных языков / Ю.П. Ажель // Молодой ученый. – 2012. – № 6. – С. 369–371.
3. Блоги в учебном процессе [Электронный ресурс]. – Электрон. текст. дан. – Режим доступа : http://internetineft.narod.ru/МК_1_2.html. – Загл. с экрана.
4. Богомолов А.Н. Виртуальная языковая среда обучения русскому языку как иностранному (лингвокультурологический аспект) / А.Н. Богомолов. – М. : МАКС Пресс, 2008. – 315 с.
5. Костина И.Н. Педагогические блоги / И.Н. Костина // Использование интернет-технологий в современном образовательном процессе. – Ч. III. Инструменты сетевого взаимодействия / Сост. Ю.В. Ээльмаа. – СПб. : ГОУ ДПО ЦПКС СПб “Региональный центр оценки качества образования и информационных технологий”, 2010. – 72 с.
6. Попова М.В. Основы блог-технологий в лингводидактике [Электронный ресурс] / М.В. Попова. – Режим доступа : http://www.conf.muh.ru/091012/thesis_Popova.htm.
7. Раицкая Л.К. Дидактические и психологические основы применения технологий Веб 2.0. в высшем профессиональном образовании : монография / Л.К. Раицкая. – М. : МГОУ, 2011. – 173 с.

8. Сысоев П.В. Технологии Веб 2.0: Социальный сервис блогов в обучении иностранному языку / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев // Иностранные языки в школе. – 2009. – № 4. – С. 12–18.
9. Филатова А.В. Оптимизация преподавания иностранных языков посредством блог-технологий для студентов языковых специальностей вузов : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / А.В. Филатова. – М., 2009. – 237 с.
10. Павельева Т.Ю. Методика развития умений письменной речи студентов средствами учебного Интернет-блога (английский язык, языковой вуз) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Т.Ю. Павельева. – Тамбов : ТГУ имени Г.Р. Державина, 2010. – 157 с.